

Cautio Judicialis Prælatorvm, Ecclesiasticorum & Regularium

Dript, Laurentius a

Neuhaus, [1684]

Art. 6. Capitulum Triennale, Annale vel etiam Generale, qualem potestatem tam in Monachos quam Abbates habeat & quæ statuere possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63260](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63260)

appellatione vel exemptione obstantem, quod tamen non poterunt, quamdiu ordinarij Visitatores Regulares commissum sibi visitationis munus diligenter obeunt & corrigunt corrigenda, & reformant reformanda, juxta SS. Canonum dispositionem, ita *Casspar Denichius Ioan. Bapt. Vivian. Barbosa & alij à Rom. Hay quest. 7. num. 35. citati.*

ARTICVLVS. VI.

Capitulum Triennale, Annale, vel etiam Generale, qualem potestatem tam in Abbates, quam Monachos habeat & que statueret possit.

AD reparationem status religiosi, longitudine temporum, ex naturæ humanæ inconstantia, & ad malum proclivitate, Religiosorumq; imperfectione à primo suo fervore paulatim dilabentis, Summi Pontifices in Concilijs

cilijs Generalibus, tam Lateranensi quam Tridentino sanctissimè ordinarunt, ut Religiosorum Ordinum Superiores, quotannis, alternis annis, aut etiam triennijs in unum convenirent, & Generale vel Provinciale Capitulū celebrarent, in eoq; tractatum instituerent de illis, quæ spectant ad incrementum & reparationem disciplinæ Regularis, correctionem excessuum ac defectuum, malarumq; consuetudinum clanculum irrepentium, ac vineam Domini devastantium, & præcipuè ad declaranda & explicanda, quæ in regula & statutis à Sede Apostolica approbatis, obscura & dubia sunt, ne si quilibet in particulari Prælatus, vel superior Regulam juxta suum placitum explicare attentet, innumeris disordinationibus, dissensionibus, & inquietudinibus sternatur via, & non jam Regulæ, sanctorum Patrum, sed voluntas

tas Abbatis vel Superioris, sit Regula Monachorum aut Regularium. Et hanc esse voluntatem Concilij Generalis patet ex *cap. in singulis*, ibi. *Hujusmodi vero Capitulum, aliquot, certis diebus continuè juxta morem Cisterciensis Ordinis celebretur. In quo diligens habeatur tractatus de Reformatione Ordinis, & Observantia Regulari, & quod statutum fuerit, illis quatuor (Præsidibus nimirum approbantibus) inviolabiliter observetur, omni excusatione, contradictione vel appellatione remotis. Vigore cujus omnes, tam Abbates, quam Religiosi, obligantur ad observandum statuta in simili Capitulo decreta, ita ut necesse non sit, eosdem speciali aliqua formula ad hoc obligare, nam pleriquè Religiosi præter solemnem professionem, & vota solemnia Deo nuncupata nullo alio formulari astringuntur & tamen vigore professionis, quàm in ordine*
emise-

emiserunt ad id obligantur, & observare coguntur.

Capitulum ergo statuere potest ea quæ pro ordinis Reformatione expediunt & ad observantiã Regularẽ conducunt; Sed super hoc quæstio occurrit, ut si aliquid sit quod sacris Canonibus contrariatur, & tamen ad observantiam Regularem conducere, eamq; promovere potest, an id ipsum à Capitulo Generali, vel triennali, etiam statui possit, præsertim cum defacto in aliquibus Religionibus similia statuta reperiantur. Et respondetur quod nullus Prælatus Romano Pontifice inferior, absquẽ speciali ejus auctoritate sibi tradita, potest aliquid statuere quod est contra jus commune. *cap. Quod super his de majorit. & obedient. Panorm. cap. cum in tanto num. 9. & 10. & alij Doct. Lex enim superioris, per inferiorem tolli nequit, Clem. ne Romani*

Romani de elect. quia inferior nullã habet Jurisdictionem in Superiorem *Novar. lib. 4. consil. tit. de Regular. Cons. 5.* & Inferior Superioris jura subvertere nequit. *Surd. cons. 98. n. 6. Tambur. de jure Abb. tom. 3. disp. 2. quest. 3.* In tantum quod Legatus de Latere licet habeat amplissimam potestatem, statuta contra S. Canones facta approbare vel confirmare non possit, & confirmatio in simili casu facta nihil juvat, ut fatetur *Gratianus discept. foren. cap. 9. num. 10.* & *Rota decis. 145. part. 1. & decis. 339. part. 2. in recent.*

Si proinde in aliquibus Concilijs Generalibus, sive provincialibus, statuta conderentur, quæ essent contra jus commune, idquæ absquæ privilegio speciali Sedis Apostolicæ, talia sunt absolute invalida, & nulla, nec ad illorum validitatem sufficit allegare privilegia communia & incerta, ut patet ex

Paney-

Panormitano in cap. 81. duobus de appellat.
 & alijs à *Tamb. loc. cit.* nisi talia statuta,
 de post essent à Summo Pontifice con-
 firmata. Imo non sufficit allegare ge-
 neralem licentiam condendi statuta:
 sed requiritur ut Generalis, vel Præsi-
 dens principalis, cum Capitulo obti-
 neant specialem facultatem, ut possint
 derogare juri communi. *Navarr. loc. cit.*
 quod si non fiat, nullius erunt momen-
 ti condita statuta, semper enim in re-
 scripto Pontificio subintelligitur clau-
 sula: ut statuta & statuenda sint licita &
 honesta, nec sacris Canonibus contra-
 ria. Et horum omnium ratio est, quod
 Jus Canonicum principaliter intendit
 hominem dirigere ad Deum, & venit
 ad bonum publicum Ecclesiasticum,
 unde statutum contrarium editum ab
 inferioribus, præsumitur temerarium,
 ambitiosum & contrarium fini æterno
 & supernaturali. *Tamb. de jure Abb. loc.*
cit. num. 5. Sicut

Sicut

Sicut Capitulum Generale, Triennale vel Annale nihil potest statuere contra sacros Canones; sic nec potest statuere, quod religiosi teneantur violare illa quæ sunt supra, infra, vel contra regulam, quam professi sunt. Summa autem juxta *Lessium de jure & just. lib. 2. cap. 21. Dnb. 9.* supra regulam; ire ad fideles ubi est manifestum periculum mortis, vel servitutis. Jejunare longo tempore, abstinere à carnibus ad unum Mensem, in Religione ubi hoc non est præscriptum, Quibus addit *Philippus Sanctissima Trinitate* suscipere curam animarum, Episcopatum E. G, vel Parochiam, quando regula similia non præcipit. Majores poenitentia quam sint in ordine consuetæ, nisi tales ob poenam alicujus delicti imponantur. Quod ultimum benè notandum est à Superioribus, qui quotidie novas poenitentias, hætenus in Ordine & Monasterio

cui præsumunt in consuetas excogitant,
 putantes, se posse quemlibet excessum,
 quâvis sibi placita pœnitentia corrige-
 re; aliquando per similes procedendi
 modos, Religiosorum suorum famam
 periculo exponentes. Infra verò regu-
 lam censentur nimia regulæ & statuto-
 rum mitigatio, ut e. g. in Regula S. Be-
 nedicti, abrogatio silentij nocturnis
 horis & locis determinatis, libera sine
 licentia Superioris & Abbatis extra
 Monasterium evagatio. &c.

Quibus præsuppositis, assertū, quod
 apud omnes fere Doctores teste *Cor-
 dula in Regulā Sanct. Francis. c. 20. quæst. 2.*
 comūne est, demonstratur ex *S. Ber-
 nardo lib. de præcepto & dispensatione c. 4.*
*monentes, inquit, eos, non cogentes ad cel-
 siora: condescendentes eis cum necesse fue-
 rit ad remissiora.* Et paulo supra eodem
 cap. *Is, ait, qui profitetur spondet obedi-
 tiam, non tamen omnimodam, sed deter-*
mina-

minate secundum regulam, nec aliam quam
 S. Benedicti (loquitur de Benedictinis
 qualis ipse & sui erant) ut oporteat cum
 qui praest, non frena sua laxare voluntati
 super subditos, sed praefixam à regula sibi
 scire mensuram, & sic demum sua imperia
 moderari, circa id solum quod rectum esse
 constiterit, nec quodlibet rectum, sed id
 tantum quod praedictus Pater instituit. Sic
 quippe habet professio: Promitto non quan-
 dam regulam, sed obedientiam, secundum
 Regul. S. Bened. NB. Non ergo secundum
 voluntatē Praepositi. Proinde si professo se-
 cundum Regulam, Abbas meus mihi aliud
 fortè imponere tentaverit, quod non sit se-
 cundum Regulam, aut etiam quod non sit
 secundum illa instituta quae mihi qua-
 so in hac re necessitas imminet obsequendi?
 solū quippe à me posse exigi arbitror, quod
 promisi. Et cap. 5. Ergo Praelati jussio vel
 prohibitio non praetereat terminos Profes-
 sionis, nec ultra extendi potest, nec contra.

hici-

hicitra. Nil me Prælatus prohibeat eorum
que promisi, nec plus exigat quam promisi.
Eandemq; sententiã sequuntur D. Tho-
mas 2. 2. q. 104. art. 2. ad 3. D. Bonaven-
tura in 2. dist. 44. ad 3. q. 2. S. Antoninus 3.
part. tractat. 16. cap. 1. § 9. Cajetanus 2. 2.
quest. 88. art. 8. Durandus, Gabriel, Sotus,
Toletus, Azorius, Vasquez & alij; estque
communis & tam certa, ut citatus su-
pra Lessius asserat, non solum superio-
rem Regularem non posse ratione voti
obedientiæ, obligare subditum, ad ea
quæ sunt supra, contra, vel infra Regu-
lam: sed nec summum Pontificem, quia
hic non potest amplius vi voti obedi-
entiæ quam superior Regularis, cum
inferior non magis huic quam illi se in-
tenderit obligare per votum obedi-
entiæ, quamvis ut Pastor universalis Ec-
clesiæ (cui Dominus omnem potesta-
tem necessariam ad bonam Ecclesiæ ad-
ministrationem contulit in oves) plura
præ-

præcipere possit, quam superior Regularis v. g. capessere Episcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem, quod tamen Prælatus Regularis præcipere non potest.

Certum ergo & indubitatum est, Capitulum Annale, nec contra sacros Canones, nec aliquid quod est supra infra vel contra Regulam, statuere posse, & si quid statuatur id nullam obtinere roboris firmitatem, nec religiosos illorum observantiam obligari, vel coarctari posse, iisdemq; injuriam fieri, si ad hæc coarctari velint. Quare dum Religiosi in Monasterijs Unionis Bursfeldensis, ante solemnem in Ecclesia Professionem, mane in Capitulo faciunt Professionem (ut erronee nominatur) seu potius promissionem ad manus Prælati, quo promittunt obedientiam Capitulo Annali Patrum de Observantia Bursfeldensi, submittentes se

statu-

statutis & statuendis ejusdem; talis promissio non aliter accipienda est, quam quoad illa quæ Ordinis reformationē secundum Regulam, & Observantias Regulares concernunt, ad quæ vigore constitutionis Concilij Lateranensis obligantur, nec per novam promissionem obligari necesse est. Cum absq̃ hoc opus periculosa alex sit, quod Novitij, & statutorum & statuendorum ignari, urgeantur ad promittendum illa, quæ an justa fuerint vel futura sint, nesciunt, utpote qui pro tunc, nec de statutis, an sacris Canonibus & voto obedientiæ quod præstant conformia sint, nihil sciunt, nec ut id sciant permittitur. Nulla etiam inter solemnem professionem & præcedentem manualementem promissionem sit connexio, licet illis absque ullo fundamento persauderi velit, quod solemnis professio manuali robur & firmitatem addat, &

H

sine

sine illa nullius vigoris sit; idque nullo allegato Canone, lege vel privilegio.

Quod si verum est, uti est, non posse Generale vel Annale Capitulum quidemquam contra sacros Canones, vel quod est, supra, infra, vel contra Regulam statucere, multo minus id poterit aliquis privatus Abbas, vel Superior, contra suos Monachos, vel Regulares, quibus absque hoc nulla est potestas statuta vel leges perpetuo valituras condendi, licet habeat Jurisdictionem quasi Episcopalem in suos. Cujus rationem allegat *Tambur. de jure Abb. tom. 3. disp. 3. num. 2.* quod scilicet Religio se habeat tanquam unum corpus politicum, debeatque servare unitatem quantum possibile est, quam servari impossibile erit, si quilibet Abbas in suo Monasterio, perpetua statuta, aliorum Monasteriorum statutis & aliquando totae Congregationi difformia & incognita,

ta, condere possit. Pro quo malo præ-
cavendo jubet S. Pater cap. 7. Regulæ
Octavo gradu humilitatis, *ut nihil
agat Monachus, nisi quod communis Mona-
sterij Regula & NB. Majorum hortantur
exempla, ut ita in omnibus Monasterijs
servent unitatem, in vinculo pacis.* Et
licet Abbas nomine Monachorum
non veniat in odiosis, singularitas ta-
men æque illi, quam alijs Monachis à S.
Patre interdicta est, ipseq; magis quo-
ad exemplum obligatur servare unita-
tem in Congregatione servari debi-
tam & solitam, quam ipsi Monachi.

Quibus tamen non obstantibus pro
dolor inveniuntur aliqui Abbates,
(absit enim omnes tales esse) qui suo-
rum Monachorum putant se esse sum-
mos Pontifices: ordinant, ædificant,
mutant quadrata rotundis, quod nocte
somniaut, per diem statuunt, suosque
Monachos ad illorum observantiam

H 2

per

per pœnitentias & cōtinuas persecuti-
 ones adigunt, & *quidquid voluerint, hoc
 dicunt sanctū, quidquid noluerint, hoc di-
 cunt non licere.* Pro suæ voluntatis ar-
 bitrio cuncta disponunt, & nullo habi-
 to Congregationis, Capituli Annalis,
 Visitatorum, vel sui Capituli placito
 vel consensu, quæ hætenus tam in alijs
 Monasterijs, quam suo, inconsuetæ e-
 rant, ordinant. Pœnitentias novas in
 Ordine nunquam practicatas, nec Re-
 gulæ, Statutis, aut Capituli Annalis con-
 stitutionibus insertas, excogitant, &
 per continuas persecutiones observa-
 re & subire cogunt. Juste sibi oppo-
 nentes, nocte dieque, & tam diu affli-
 gunt, donec longo tædio fatigati in eo-
 rum voluntatem etiam Regulæ SS. Ca-
 nonibus & statutis sæpe difformem,
 condescendere debeant. Pro suo pla-
 cito, non data, sed quæ sita causa, à divi-
 nis suspendunt, infra alios degradant,
 ad

ad aliquot menses ordinaria portione
 privant, & pro excessibus regularibus,
 non sine periculo famæ & honoris, cu-
 stodiæ mancipant, aliaque similia, quæ
 singula recensere longum nimis, non
 attenda suorum Seniorum contradi-
 ctione & protestatione moliuntur.
 Numquid horum similiumque Præla-
 torum Monachi vivunt sub Regula S.
 Benedicti? nequaquam; sed illorum
 Regula est voluntas Præpositi, illisque
 commune est illud: *sic volo sic jubeo, stat
 pro ratione voluntas.*

De his S. Bernardus *tract. de mor. &
 offic. Episc. cap. 9.* Miror, inquit, quosdam
 in ordine Monasteriorum Abbates, hanc
 humilitatis Regulam, odiosa contentione
 infringere, & sub humili quod pejus est ha-
 bitu, tam superbe sapere, ut cum ne unum
 quidem verbum de suis Imperijs subdi-
 tos prætergredi patiantur, ipsi proprijs o-
 bedire contemnant Episcopis. Ego addo

H 3

Præla-

Pralatis. Et paulò post. Quid hoc est
 presumptionis, O Monachi! Numquid
 nim quia Pralati Monachis, ideo non Mo-
 nahi? Nempe Monachum facit professio
 Pralatum necessitas. Vt autem non præju-
 dicet necessitas professioni, accedat non suc-
 cedat pralatio Monachatu. Alioquin quo-
 modo illud implebitur: Principem te con-
 stituerunt, esto inter illos, tanquam unus
 ex illis, manens inter humiles superbus, in-
 ter subditos rebellis, immitis inter man-
 suetos? ut te putemus, tanquam unum ex
 illis, videamus, tam exhibere paratū, qui
 exigere obedientiam: videamus tam li-
 benter Præpositis obtemperare subjectum,
 quam imperare subjectis. Quod si semper
 vis obedientes habere, & nunquam esse,
 probas te non esse unum ex illis, dum unus
 esse rerum ex obedientibus: à quibus dum
 te superbiendo segregas, quorum aggrega-
 ris consortio, patenter advertimus: & si tu
 vel impudenter contemnis vel impudenter
 dissi-

disimulas, reputari profecto inter illos te noveris, de quibus scriptum est: alligant onera gravia & importabilia, & imponunt in humeros hominum, digito autem suo nolunt ea movere. Quorum ergo tibi indignius consortium judicas, Delicatorum Magistrorum quos veritas increpat, an obedientium Monachorum, quos amicos suos commemorat? Ait siquidem, vos amici mei estis, si feceritis quae precipio vobis, vides igitur quale est jubere, quod ipse non feceris; aut nolle facere, quod docueris.

Et S. Petrus Damiani de fug. dignit. Eccles. opusc. 1. cap. 2. Vnum autem, inquit, quod in istis novellis Abbatibus video, quod vehementer admiror, qui enim per decem annos, vel eo amplius sub alterius regimine constitutus, nunquam ad hanc potuit pervenire scientiam, ut perfectè Monachus videretur: nunc ipso die quo in Prælatione constituitur, ita Præsidentis in-

duit speciem, ita dominantis exprimit ma-
 jestatem, ut non nuper electum, sed natum
 dicas Abbatem. Fit repente severus in vul-
 tu, imperiosus in voce, ad corripiendum
 acer, ad judicandum promptus. Ipse si of-
 fenderit, jam omnino satisfactionis igna-
 rus dedignatur accumbere, nisi in octogona
 sella, ita preparata, ac si senatoria curulis
 in curia. Pro sua voluntatis arbitrio hoc
 precipit fieri, illa contestatorie interdicit,
 ligat, solvit, admovent, removet, & in his
 omnibus nequaquam à nobis Senioribus
 Consilium quarit, sed sibi ipsi sufficiens, ve-
 lut propriae potestatis jura disponit. Devo-
 tis quidem & subditis pollicetur gratiam,
 repugnantibus autem Phalarica spirat a-
 nimadversione vindictam, ut potius vide-
 atur in perfectorijs fascibus agere, quam
 Ecclesiasticae humilitatis officio deservire.
 Nauseant fauces ejus communia nobiscum
 alimenta percipere, necesse est coquis, plura
 atq; diversa unicuique ventri edulia pre-
 para-

parare. Nam grossus cibus, qui ex communi fratrum lebete depromitur, indignum puita teneri, & delicatissimi hominis iudicatur. Nuper egressus dormitorium, quiescere non potest, nisi secretum habeat, & singulare cubiculum, licet juvenculus, licet validus corpore nescit incedere, si desit baculus, quo se debeat sustentare. In his itaq; & alijs pluribus, quæ persequi longum est, ita subito Magister efficitur, ut in tota præsidendi regula, velut antiquus quidam Pater nihil offendere videatur, quam doctè, quã imperiose, novit cuncta velut quadam Majestatis Auctoritate præcipere, qui divitissime subditus, numquam sapuit suis præceptoribus obedire.

Ex quibus tam incidenter quam ex proposito adductis apparet, quantam sollicitudinem, & curam, impendere debeant Prælati, Abbates aliq; Superiores in Capitulo Cōgregatione quid statuam, quod sacris Canonibus adver-

H 5

satur.

fatur, & fit supra, infra, vel contra Regulam, quantæq; se confutioni exponant, sit talia statuant, & postea à Sede Apostolica cassari debeant. Præsertim dum inter viginti, triginta, vel plures Prælatos in Capitulo comparentes, aliquando pauci sint, qui sacris Canonibus ex professo studuerint. Sed nec suis Religiosis, tam nobili & præclaræ scientiæ operam dandi, occasionem præbeant, in qua si Antecessores nostri se diligenter exercuissent, nunquam Monasteriorum jurisdictiones tantam jacturam passæ essent. Quod autem quidam arbitrentur, melius & salutarius esse Religioso, si sedeat in Angello cum libello, nec debeant Religiosi legere plures codices argumentū est, quod Eximius P. Romanus Haij, alijq; diu refutarunt, nec refutationem meretur, eo quod ignorantia & socordia occasionem præstet.

stet. Et certè si talia principia antehac
in Ordine nostro practicata fuissent,
nunquam Ecclesia Sanctos, Gregori-
um, Bedam, Damascenum, Ildophon-
sum, Anselmum, Petrum Damianum,
Rupertum, Lanfrancum, Bernardum,
aliosque præclarissimos Doctores, &
lumina habuisset, nec hodie dum tot
præclari & eximij viri in Universitati-
bus publice Theologiam, & Sacros
Canones docerent. Optime ergò sal-
vo meliori facerent Prælati, si dum Ca-
pitulum Generale vel Annale celebra-
re intendunt, unum aut alterum infig-
nem, non solum nomine, sed re Cano-
nistam accerferent, cujus, vel quorum
Consilio, nihil contra SS. Canones sta-
tuerent, Dominicanorum, Francisca-
norum, aliorumque Ordinum exem-
plo edocti, qui nunquam talia Capitu-
la celebrant, quin præclaros Magistros
SS. Theol. Doctores & Lectores jubi-
latos,

latos, assistentes habeant. Videntur
 idipsum statuta Unionis Bursfeldensis
 cap. de Diffinitorum electione, & eo-
 rum Compræsidentibus, officio & au-
 thoritate innuere; dum præcipiunt
*Si questio aut causa proposita, brevi tracta-
 tu examinari & terminari posse præsum-
 tur, Præsidentes cum Diffinitoribus, cum
 oportuum viderint surgant, & seorsim
 diligenti inquisitione tractent, & termi-
 nent negotium, & diffinitionem suam scri-
 ptis commendatam, revertentes coram o-
 mnibus recitent. Possunt etiam ipsi Præs-
 dentes & Diffinitores, pro certiori & faci-
 liori cuiusq; rei determinationi, advocare,
 quos voluerint, & eorum uti Consilio. Et
 paulo infra: Insuper ad Præsidentes spe-
 ctat, expedire causas intra annum emer-
 gentes, quæ Capitulum futurum expectare
 nequeunt, quæ si arduæ fuerint ad earum
 determinationem, omnes cum Diffinitori-
 bus conveniant, & si aliqui eorum forsitan
 inter-*

interesse commode nequiverint, alij loco ipsorum substituantur. Determinatas autem causas scripto commendent, de eis in futuro Capitulationem reddituri. Per quæ omnia superius de officio Præsidentum, & in particulari Præsidentis principalis ex Consilio Lateranensi adducta, approbantur, ratificantur, & confirmantur.

ARTICVLVS VII.

An Capitulum succedens, præcedentis Capituli statuta, abrogare & interpretari, possit?

Humanæ naturæ instabilitas, & continuæ rerum vicissitudinis, sic aliquando circumstantias factarum antehac sanctarum ordinationum immutant, ut quod ante salutare & laudabile erat, successu temporis, vigorem & salubritatem amittat & immutari

H 7

debe-